

Norra Ängby Tidning

Årgång 36

Nr 4 • December 2014

NORRA ÄNGBY TRÄDGÅRDSSTADSFÖRENING

**Nu pågår
renoveringen
av slottet**

**Skolvägen
blir säkrare
för eleverna**

**Sol-Britt tog
vinnarbilden
till kalendern**

**4H i Björkan
för barn som
älskar djur**

**Dålig avrinning
från Kyrksjön
orsakar
översvämningar**

Brist på fisk i Kyrksjön

Bara små rudor klarar övergödning och syrebrist

inledaren

Anna-Karin Ekholm
Ordförande i Norra Ängby
Trädgårdsstadsförening

Vattnet svämmar över

Hösten har varit ovanligt mild. När detta skrivs sista veckan i november är det fortfarande plusgrader och snöfritt. På idrottsplatsen spelar ungdomar fotboll och runt Kyrksjön försöker många promenera och jogga, men de kommer inte fram hela vägen.

Vattnet har de senaste månaderna varit ovanligt högt. I slutet av den långa spången är det översvämmat, precis som i våras. I detta nummer tittar vi närmare på de översvämningar runt Kyrksjön som verkar ha blivit allt vanligare de senaste åren. Finns det en

Finns det en fungerande avrinning från Kyrksjön?

fungerande avrinning från sjön?

Mer om Kyrksjön i detta nummer: Bara små rudor kan överleva i det syrefattiga vattnet. Stockholms

kommun intygar att vattnet är badbart för människor. Däremot är det otjänligt för våra vanligaste fiskar.

Ängbykalendern för 2015 är snart klar och kommer att delas ut i brevlådorna till alla medlemmar. Ett stort tack till alla er som skickat in bilder till kalendern. Man blir varm om hjärtat och stolt när man får se bilder på hur fint vi har det i vår by.

Trädgårdsstadsföreningens hemsida har blivit ännu finare. Och arbetet fortsätter. Kanske kan vi på hemsidan framöver visa många av de härliga bilder av Norra Ängby som vi fått in till kalendern.

Arbetet med att göra skolvägen säkrare för alla barn har påbörjats och det kommer förhoppningsvis att minska genomfartstrafiken. Många använder Vultejusvägen som "smitväg". Vi som bor i Norra Ängby måste också hålla farten. Det är 30 i hela området.

Renoveringen av slottet har pågått några månader. Vi tittar in bakom plastskynken och fönsterskydd för att se vad som pågår.

God Jul och Gott Nytt År

NORRA ÄNGBY TIDNING

Tidningen ges ut av Norra Ängby Trädgårdsstadsförening. Föreningen förmedlar information om sin verksamhet via **Norra Ängby Tidning** och på hemsidan www.norra-angby.se. Redaktionen förmedlar även annan information som kan vara av intresse för tidningens läsare, dvs hushållen i Ängby, totalt 1632. Tidningens upplaga är 1800 ex.

Tidningen kommer ut fyra gånger per år, i början av mars, juni, september och december och delas ut av våra tidningsdistributörer. Deadline för material för kommande nummer är alltid en månad före utgivningsdatum.

Tidningsredaktion

Rolf A Olsson, redaktör, layout, rolf@rao.se
Lars Lund, larslund10@gmail.com
Elisabet Engdahl-Linder, elisabet.engdahl.linder@gmail.com

Ansvarig utgivare

Anna-Karin Ekholm, annakarineholm@hotmail.com

Tryck

Gävle Offset, www.gavleoffset.se, 026-66 25 00

Annonsförsäljning:

Johan Schaeffer, johan.schaeffer@yahoo.se,
0739 83 22 07.

Annonspriser:

Format (bredd x höjd)	Fyrfärg	Svartvit
Helsida 182 x 262 mm	11 000 kr	-
Halvsida 182 x 126 mm	6 600 kr	-
1/3 sida		
<i>Liggande</i> 182 x 84 mm	4 800 kr	3 400 kr
<i>Stående</i> 57 x 262 mm	4 800 kr	3 400 kr
1/3 höjd		
<i>1 sp</i> 57 x 86 mm	2 000 kr	1 400 kr
<i>2 sp</i> 120 x 86 mm	3 600 kr	2 600 kr
Små liggande (ca 1/6 höjd)		
<i>1 sp</i> 57 x 45 mm	1 100 kr	800 kr
<i>2 sp</i> 120 x 45 mm	2 000 kr	1 400 kr
<i>3 sp</i> 182 x 45 mm	2 800 kr	2 000 kr

Annonsmtrl: Tryckfärdig högupplöst PDF.

Erbjudande: Boka fyra färgannonser i följd och du får 25% rabatt på samtliga fyra införanden!

Prenumeration

Har du flyttat ifrån Norra Ängby, men ändå vill njuta av ängbykänslan, kan du prenumerera på tidningen: Namn, adress och 100 kr på plusgironr 94 01 78-7

ISSN-nummer 2001-290X

Att arbeta som mäklare i samma område som det man är uppvuxen i har bara fördelar. För mig är det enkelt att få andra att föreställa sig hur det skulle vara att bo just här, i våra kvarter. Just nu har vi många potentiella köpare i vårt spekulantregister, som är ute efter ett nytt boende här i Norra Ängby. Om du funderar på att sälja eller vill ha en kostnadsfri värdering, kontakta mig så berättar jag mer om hur vi på Svenska Mäklarhuset arbetar för att nå ett så bra slutpris som möjligt.

Trygg försäljning - Dolda-fel-försäkring ingår!

Om du säljer med oss under 2014, bjuder vi på en "Dolda-fel-försäkring", värde ca 6000 kr från Willis. En trygghet för dig eftersom du som säljare av en fastighet har skyldighet att ersätta köparen för dolda fel som upptäcks upp till 10 år efter försäljningen.

Jonas Mattson
Reg. fastighetsmäklare
070-763 04 35 • 08-26 05 60
jonas.mattsson@smh.se
Svenska Mäklarhuset Bromma

Bäst på visningar

Hänt i byn

Solig folkfest på väg till valet

Några gånger varje år fylls gatorna i Norra Ängby av förväntansfulla folkmassor på väg mot samma mål: På valborg på väg mot brasan, på midsommar på väg mot Björkan och vart fjärde år är alla på väg mot skolan för att rösta. Söndagen 14 september hade flera klasser i Norra Ängby skola passat på att slå upp marknadsstånd på skolgården där man sålde kaffe, läsk, bullar och annat. En bra inkomst till klassens skolresor och en extra festlig inramning för alla Ängbybor som fullgjorde sin demokratiska förmån att få rösta till riksdag, landsting och kommun. Valresultatet i Norra Ängby visade även denna gång att det från början starka socialdemokratiska fästet Norra Ängby skiftat färg under decenniernas gång. Det finns även i dag många socialdemokrater i byn men betydligt fler som röstar borgerligt.

Välkommen till Tandvårdsgruppen vid Ängby Torg

Här jobbar två tandläkare, två tandsköterskor och en hygienist. Till oss är alla välkomna! Vi tittar gärna på ditt barns tänder och är extra försiktiga med dig som är tandvårdsrädd! Till vår hjälp har vi senaste utrustningen inom modern tandvård. Ring oss för kostnadsfri konsultation eller besök oss på vår hemsida www.tandvardbromma.se

Tandvårdsgruppen Bromma AB
Stora Ängby Allé 1
Telefon 08-37 12 00

Tandvårdsgruppen
BROMMA

Tomten kom till julmarknaden

Trädgårdsstadsföreningens julmarknad hade i år flyttat från slottet till Björklunds hage. Annars var allt sig likt första advent i Norra Ängby. Barnen fick lämna önskelistor till jultomten, utställarna sålde allt från fårskinn till varm korv och föreningen delade ut priser till dem som fått sina bilder utvalda till Ängbykalendern 2015. Julmarknaden var lika välbesökt som vanligt.

Man får tänka efter noga när tomten frågar vad man vill ha i julklapp. Anton vill ha en bärgningsbil och Matilda vill ha en Barbiedocka.

Kalenderfotograferna prisades. Från vänster: Birgitta Kylenius, Åsa Martinsson, Ulla-Britt Stegenberg, Sofia Lindegård, Willy G Eriksson, Magnus Holmer och Sol-Britt Svensson och på lilla bilden till höger Björn Edergren. Vid fototillfället saknades Anna Kagebeck. Första pris gick till Sol-Britt Svensson som fick 1000 kronor att köpa kameraprodukter för och andra pris till Anna Kagebeck som vann ett kameraminne.

Norra Ängby är en stadsdel för unga

I förra numret av Norra Ängby Tidning skrev vi om alla barnfamiljer som flyttar till Norra Ängby. Nu har det kommit en statistisk bekräftelse på förnyringen av de boende i vår by. Dagens Nyheter har kartlagt alla stadsdelar i Stockholm.

Medelåldern i Norra Ängby är 33,9 år, en av de lägsta av alla områden i Bromma och bland de yngsta i hela Stockholm. Medelåldern i hela Bromma har också sjunkit, från 43 år 1985 till dagens 38 år. Och i Norra Ängby är alltså medelåldern ytterligare fyra år lägre.

DN:s undersökning finns på: www.dn.se/sthlm/kolla-medelaldern-i-ditt-omrade/

VILL DU HA EN TORR OCH VARM KÄLLARE?

Förutsättningen för det är att man värmeisolerar på väggens utsida. Det är inte bara markvatten som orsakar fuktskador, utan kanske ännu mera innifrån kommande luft i form av vattenånga som koncentreras i väggen.

En enkel och säker lösning är Pordrånmetoden. Pordrån är en fuktskyddad skiva av cellplastkuler som är värmeisolerande, dränerande, ventilerande och kapillärbrytande.

Pordrån har funnits på marknaden sedan 1965.

Ring oss för kostnadsfri rådgivning.

GT GRUNDTEKNIK I SAMARBETE MED SVENHEIMS ENTREPRENAD
Packstensgränd 5 Vällingby Ring 87 33 87/0705 - 87 33 87 TRÄDGÅRDSANLÄGGNINGAR VATTEN & AVLOPP

Sol-Britt såg svanfamiljen och hoppade av cykeln. Med mobilen kunde hon ta bilden som ska pryda omslaget till Ängbykalendern 2015.

Sol-Britt tog vinnarbilden till kalendern

Från april till oktober cyklar Sol-Britt Svensson varje dag till jobbet på Östermalm.

– Det var en morgon i juni när jag kom cyklande som jag såg den lilla svanfamiljen komma gående på Åloppsvägen. Jag trodde knappt mina ögon och tänkte att detta är en "en gång i livet upplevelse", berättar Sol-Britt.

– Jag kastade mig av cykeln, trängde mig in i en främmande trädgård och tog bilderna på den lilla svanfamiljen

med min mobil. Det var särskilt den lilla svanungen, som var minst och fick gå sist i raden efter föräldrarna, som fångade min blick. Det var fantastiskt att få vara med om detta och dessutom kunna fånga händelsen på bild.

Det bästa med Norra Ängby

Sol-Britt har tillsammans med sin sambo bott i småstuga på Tegnebyvägen i 25 år. Att bo på landet nära stan är det bästa med Norra Ängby. Tre

sjöar i närheten, Kyrksjön, Judarn och Mälaren är en fantastisk tillgång.

Familjen rör sig mycket i naturen och är båda långfärdsskridskoåkare, vilket gör att de kan glädjas av sjöarna även vintertid. Även Ängbytorget med tillgång till bra affärer är uppskattat.

Tyst kring slottet

Det enda som Sol-Britt saknar är "livet" kring Ängby slott. De har granar som bor bakom slottet. Ofta när

Norra Ängby 2015

Foto: Sol-Britt Svensson

Kalendern delas ut i brevlådorna till alla medlemmar i Norra Ängby Trädgårdsstadsförening.

de förut gick hem sent en helgkväll, var det glädje och fest där.

I år var det exempelvis ingen Äppelsöndag på slottet, vilket de saknar. Slottet är hjärtat i Norra Ängby och det skall vara liv och rörelse där, tycker Sol-Britt.

Två professionella fotografer

Vinnare av fototävlingen tas fram av en fotojury där beslutet om vinnare fattas av två professionella fotografer, Stefan Nilsson och Urban Brådhe. Sol-Britts bild är tagen med en mo-

bilkamera. Om ljusförhållandet är tillräckligt bra kan man idag ta bra bilder även med en mobilkamera. Sol-Britts bild är både unik och rolig och visar en tydlig årstid och bilden är en del av livet i Norra Ängby.

Elisabet Engdahl-Linder

Fotograf Urban Brådhe och fotograf Stefan Nilsson valde bilderna till Ängbykalendern 2015. När de gick igenom bilderna på datorskärmen fanns inte fotografernas namn med.

DIN GLASMÄSTARE PÅ HEMMAPLAN!

ALLT I GLAS – SEDAN 1931!

Mattias Bröms hälsar välkommen till Bergslagsvägen 262 vid Islandstorget.
Öppet mån - tors 8 - 17 och fre 8 - 15. Lunch mellan 12 och 1.
Ring gärna på 37 06 18. www.angbyglas.com

Ängby Glasmästeri
& Ramaffär AB

Galina Ängby Torg

Heminredning • Mateusporslin
Smycken • Växter • Krukor • Thé • Leksaker...

Mån. 12–18, Tis.–fre. 11–18,
lör.–sön. 11–14.
Tel 08–17 93 11
Välkomna!

Vi kan byggvaror!

VVS • JÄRN • FÄRG • KAKEL • KÖK
BADRUM • TRÄVAROR

EKESIÖÖ

ETABL. 1922

VÄLKOMMEN TILL ISLANDSTORGET

Tel 08-37 94 42. Mån-fre 6-22. Lör-sön 8-22.

Christian Wangel och Per Hornei provar fiskelyckan i Kyrksjön men övergödning och syrebrist har gjort Kyrksjöns vatten otjänligt för alla fiskar – utom för de små rudorna. I Lillsjön och Judarn finns fler fiskarter.

Bara små rudor kan överleva i Kyrksjön

– Det är inte varje år man fiskar i november, medger Christian Wangel och hans fiskekompis Per Hornei instämmer.

Vi stöter på de två fiskeentusiasterna på Kyrksjöns brygga den 2 november. En ovanligt mild höst har förlängt säsongen.

Men det är egentligen inte så mycket bevänt med fisk i Kyrksjön.

– Här verkar det bara finnas små rudor, berättar Per. Och precis när han säger det får han napp, en liten ruda dras upp – och kastas tillbaka.

De har löst sportfiskekortet. Det kostar 300 kronor för 14 månader. Förmodligen fiskar de inte i Kyrksjön så många fler gånger.

– Lillsjön har bättre fiske.

Övergödning och syrebrist

Rudor är inget man äter. De återbördas till sjön eller används som bete vid till exempel gäddfiske. Men i Kyrksjön finns numera inga gäddor, abborrar eller annan insjöfisk. Övergödning och syrebrist har tagit kål på de vanligaste fiskarna, förutom rudorna som har en säregen förmåga

Rudan kan klara helt syrefria förhållanden under vintermånaderna genom att gå i dvala.

att klara sig även under dåliga förhållanden.

Stört fiskebestånd

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) har undersökt tillgången på fisk i Kyrksjön, Judarn och Lillsjön. Inventeringen gjordes för två år sedan på uppdrag av Miljöförvaltningen i Stockholm.

Judarn och Lillsjön fick godkänt. I Judarn finns ett rikare bestånd av

olika fiskar, även Karpar och kräftor och i Lillsjön bland annat Gös. Men Kyrksjön är fattigare. I Sportfiskarnas rapport kan man läsa att trafikdagvatten från Spångavägen och vatten från intilliggande kolonistugeområde tillförs Kyrksjön via ett dike.

Tjänligt att bada i

Under sommaren är vattnet någorlunda omblandat och enligt Stockholms stad tillfredställande för att bada i: ”Det är inte något officiellt strandbad och badvattenkvaliteten provtas inte förutom mitt i sjön, där vattnet som regel varit tjänligt.”

Men för fiskar och speciellt under vintern är det sämre. Kyrksjön har ett stort fiskbestånd, konstaterar Sportfiskarna. Orsaken är övergödning med syrebrist som följd. Detta har lett till att endast rudan kan överleva. Rudan är den mest syretåligen arten i Sverige och kan klara helt syrefria förhållanden under vintermånaderna genom att gå i dvala.

Text och foto: Rolf A Olsson

Vid kraftiga regn under sommaren vattenfylls den lägsta delen av Vultejuvägen. Huvudorsakerna är dels sättningar i gatan på lägsta punkten, dels den dåliga eller obefintliga avrinningen via den Ljunglöfska kanalen till Räcksta träsk.

Tveksamt om det finns avrinning kvar från sjön

Den forna Storkyrksjön hade sin avrinning genom en å som sträckte sig från nordöstra sidan av sjön längs nuvarande Rundkyrkoalléns sträckning, vidare utefter Gliavägen och Rännilskroken för att sedan rinna ned mot det som nu är Bromma flygplats (under en tid fanns där ett vattenfall som beräknas ha haft maximalt tolv meters fallhöjd) för att till sist mynna i Storulvsundsjön.

Landhöjningen gjorde att denna avrinning torrlades. I stället skedde avrinningen åt nordväst mot nuvarande Vultejuvägen, precis som nu.

Stora översvämningar

Vårflöden medförde stora översvämningar i sänkan vid korsningen Vultejuvägen-Spångavägen. Ett dike grävdes därför från sjön ut mot Vultejuvägen och därefter vidare längs med Gliavägen till den gamla ån. Rester kan fortfarande ses intill gångstigen som mynnar vid Vultejuvägen. Diket, som kallades Stordiket kulverterades på 1930-talet.

Ytterligare två diken har funnits

från sjön, dels Enebydiket, som passerade Landsvägen, dvs Ballstavägen, under en bro som kallades Järnbron på grund av sina staketstolpar av järn, dels Kvarndiket som grävdes mot Landsvägen mellan nuvarande Vassvägen och Torvsticksvägen och vidare utefter det som nu är gräns mot Beckomberga sjukhus område till Räcksta träsk och Kvarndammen.

Vatten till kvarnen

Diket grävdes av kvarnens ägare, Knut Ljunglöf, för att säkra vattentillgången. Bron över detta dike kallades Kättingbron eftersom staketet bestod av grova kättingar. Detta dike finns fortfarande kvar, men är bitvis kulverterat.

En pumpstation har anlagts intill Ballstavägen för att säkerställa flödet mot Räcksta träsk. Trots det har inte risken för översvämning på Vultejuvägen vid idrottsplatsen i samband med snösmältning och skyfall eliminerats.

Text och foto: Lars Lund

Spången ska förlängas

Även i höst har stigen runt Kyrksjön varit översvämmad. Så var det också i våras. De som ville ta sig runt sjön kom inte fram i ena änden av den långa spången. Nu har kommunen beslutat att förlänga spången.

– Vi har beställt en utbyggnad så att man ska kunna promenera torrskodd när dessa kritiska flöden infinner sig. Detta kommer att ske i månadsskiftet november-december, informerar Åsa Otteklint, parkingenjör på Bromma stadsdelsförvaltning.

Säkrare väg till skolan för barnen

Efter flera års väntan har ombyggnaden av Vultejusvägen vid Ängby torg och utanför Norra Ängby skola kommit igång.

Just nu – i början av november – arbetas det med att höja övergångsställena på Beckombergavägen vid Ängby torg till trottoarplanet för att åstadkomma fartsänkande gupp för bilisterna och därmed säkrare väg till skolan för barnen.

Avsmalningar på Vultejusvägen

På Vultejusvägen mot skolan har man just satt igång med att utföra de

De nya fartguppen ska göra det säkrare för skolbarnen att ta sig över vid torget mot skolan.

avsmalningar som förväntas leda till sänkta hastigheter. Även här kom-

mer övergångsställena att höjas till trottoarernas nivå. Som bekant har Vultejusvägen mellan Ängbyplan och Spångavägen en betydande genomfartstrafik morgnar och eftermiddagar.

Ska minska genomfart

Förutom den ökade säkerheten för skolbarnen förväntas de arbeten som nu görs minska denna oönskade genomfart genom att göra den krångligare och långsammare.

Text och foto: Lars Lund

Barn upp till åtta år får cykla på trottoaren

Efter 1 oktober 2014 är det tillåtet för barn upp till åtta års ålder att cykla på trottoaren. (Svensk Författningssamling 2014-1044: "Vid färd med cykel får barn till och med det år de fyller åtta år använda gångbana om cykelbana saknas.")

Barnet måste förstås cykla på den högra trottoaren i färdriktningen. Och hjälm måste man ha: upp till 15 års ålder föreskriver lagen hjälm, även när man blir skjutsad. Däremot finns inget lagligt tvång för barnet att ha hjälm vid användning av sparkcykel eller trehjuling, som betecknas som "lekfordon", men det är givetvis i högsta grad rekommendabelt.

Kasta förbrukad hjälm!

Viktigt att påpeka i det sammanhanget är att en hjälm är förbrukad om den fyllt sin funktion, dvs skyddat ett barns huvud i samband med olycksfall. Den ska kastas! Skyddseffekten avtar också om man förser hjälmen

med dekalering och klistermärken.

Trottoarcykling är således numera tillåten för barn till och med åtta års ålder, medan cyklande vuxna och barn äldre än åtta år även i fortsättningen måste hålla sig till gatan!

Trottoarkanterna en fara

Ett problem i sammanhanget är att trottoarkanterna i Norra Ängby inte är avfasade, vilket medför en uppenbar risk för olycksfall genom att framhjulet kan slå åt sidan, om man kommer in snett eller med för hög

hastighet.

Ett tips är att som förälder "besiktiga" trottoarerna och gatuövergångarna i grannskapet och utefter skolvägen tillsammans med barnet och även påpeka att trottoarerna även är till för gående! Det ger också en bra möjlighet att mer allmänt diskutera faror i trafiken, eftersom barn upp till omkring tio års ålder inte har biologiska förutsättningar för att alltid visa ett trafiksäkert beteende.

Barn är omogna

Syn, hörsel och motorik är inte färdigutvecklade förrän vid tio-tolv års ålder. Dessförinnan har barnets nervsystem inte kapacitet att göra en korrekt riskbedömning utifrån ett mötande eller korsande fordons riktning, avstånd och hastighet. Detta gäller i synnerhet i situationer med stress (bråttom till skolan!) eller distraktion (kompisar runt omkring!).

Text och foto: Lars Lund

Därför skadas cyklande barn

Trafikforskarna Johanna och Ulf Björnstig publicerade 2011 (Läkartidningen 2011; 108:1361-4) en sammanställning av cykelolycksfall hos barn upp till 12 års ålder som behandlats vid Norrlands Universitetssjukhus i Umeå under en tioårsperiod, sammanlagt 1172 barn, av vilka 60 procent var pojkar.

Nästan 90 procent av olycksfallen var singelolyckor: man hade till exempel kört på en trottoarkant eller tappat balansen i en ojämnhet i vägbanan, kört på ett föremål eller "trixat" under cyklingen: släppt styret, tittat bakåt.

I andra fall krånglade cykeln: kedjan hade hoppat av, bromsen fungerade inte,

styret lossnade (!). Inte ovanligt var att en skolväska eller plastpåse, som hängt över styret åkt in i framhjulet. I en fjärdedel av singelolyckorna kunde man inte finna någon påtaglig yttre orsak, vilket tolkades som oförmåga att hantera cykeln; barnet var helt enkelt inte färdigutvecklat för att klara av att framföra en cykel i trafik.

Höstens arbete för att göra skolvägen säkrare innebar bland annat att Beckombergavägen stängdes av vid torget för genomfart vilket medförde minskad trafik på Beckombergavägen. Istället ökade trafiken på en del av smågatorna i närheten.

Våra spekulanter står i kö för en bostad här i Norra Ängby!

Tveka inte att kontakta mig om du funderar på att byta boende. Under de senaste månaderna har utbudet av villor i Norra Ängby varit lägre än vanligt och efterfrågan extra stor. Våra visningar har varit välbesökta och priserna har blivit därefter. Jag har nu kontakt med många familjer, som fortfarande söker efter ett hem här.

Som uppvuxen i Norra Ängby och boende här med familj, har jag en stark känsla för området. Mitt engagemang, min tillgänglighet och min fingertoppskänsla för området och boendet här, ger både dig som säljer och köper kvalitet och trygghet i alla led. Under åren har jag hjälpt många familjer att sälja och köpa sitt hem här. Jag ger dig de bästa förutsättningarna för en lyckad affär.

Låt oss börja med en träff och kostnadsfri värdering.

Din riktigt lokala mäklare i Norra Ängby!

Funderar du på att sälja eller vill du ha en fri värdering?

VÄLKOMMEN ATT KONTAKTA:

Mikael Flobecker

070-782 00 15 / 08-728 22 15

mikael.flobecker@bjurfors.se

BJURFORS

BERGSLAGSVÄGEN 260, BROMMA
WWW.BJURFORS.SE

Ångby slott är nu helt tomt på möbler och annat lösöre. Ännu finns ingen ny hyresgäst men det pågår ändå verksamhet vid slottet. Fastighetsförvaltaren Stadsholmen har påbörjat den yttre renoveringen.

Vad pågår bakom plastskynken och fönsterskydd på slottet?

Alla som passerat Ångby slott den senaste tiden kan se att någonting händer bakom plastskynken vid flygeln. Det är också grå fönsterskydd på själva slottet. Vad är det som pågår?

Maria Lorentzi är fastighetsingenjör hos fastighetsförvaltaren Stadsholmen AB och ansvarig för yttre underhåll. Hon berättar att man, nu när slottet är tomt, passar på att renovera fönstren i det tomma slottet och åtgärda rötskador i flygeln.

Fönstren saneras

– Fönstren i själva slottet saneras och målas. Det blir likadan kulör på fönsterbågarna som tidigare.

Arbetet på flygeln är lite mer omfattande. En del av marken vid flygeln har lutat inåt mot byggnaden. Vatten har runnit åt fel håll och trängt in och orsakat rötskador

– Vi tar nu bort gammal puts och vassnätet under och renoverar de stockar som har fått rötskador, berättar Maria Lorentzi.

Timmermän från Dalarna

– Det är riktiga timmermän från Dalarna som har med eget timmer från sina skogar, tillägger hon lite stolt.

Flygeln kommer sedan att putsas om i nästan samma färg som tidigare. Själva byggnaden blir något ljusare och de grå snickerierna något mörkare.

Sedan ska man också gräva och fylla ut marken runt flygeln så att det blir bättre avrinning.

Vid slottet finns också en gammal trädgårdsmästarbostad som ska renoveras.

Klart i januari

Det yttre underhållet räknas vara klart en bit in i januari.

Maria Lorentzi har inte hört något om att det ska renoveras även inne i slottet. Ännu har man inte påbörjat något sådant. Rimligtvis väntar fastighetsägaren med inre renovering tills man vet vem som blir ny hyresgäst och vilka krav den verksamheten kommer att ställa.

Text och foto: Rolf A Olsson

Ännu ingen ny hyresgäst till slottet

Stiftelsen stora Ängby har nu lämnat Ångby slott. Husgeråd och småsaker har sålts på loppmarknad och slottets möbler på Stockholms Auktionsverk.

Trots många påtryckningar och brev från Trädgårdsstadsföreningen var Stadsholmen AB som äger och förvaltar slottet inte intresserad att ta köpa slottet möbler. Slottet är nu helt tomt.

Stadsholmen letar ny hyresgäst för slottet. I skrivande stund finns ingen ny hyresgäst.

Ångby slott är på många sätt skyddat. Vi publicerar här svaret på Stadsholmens brev angående slottet.

Elisabet Engdahl-Linder

2014-05-27

Norra Ängby Trädgårdsstadsförening
c/o Anna Karin Ekholm
Bergslagsvägen 252

168 55 Bromma

Stora Ängby

Hej,

Ni har skrivit till oss med frågor om framtiden för fastigheten Stora Ängby 22. Bakgrunden är att Stadsholmen har sagt upp gällande hyresavtal för villkorsändring med förslag till ny hyra. Era frågor tangerar varandra och ni får därför ett samlat svar.

Fastigheten är unik och har högsta skyddsklass. Den uppfyller lagkraven för byggnadsminne. Det innebär att fastighetens karaktär ska bevaras och att oersättliga värden inte får förvanskas.

Fastigheten skyddas även genom bestämmelser i gällande detaljplan med en rad skyddsbestämmelser. Inga ombyggnader eller andra åtgärder får utföras i fastigheten som strider mot detaljplanens bestämmelser. Bland annat får man inte göra ingrepp i stommar, byggnaderna ska underhållas så att de inte förfaller, vård och underhållsarbeten ska utföras med traditionella material och metoder för att inte minska det kulturhistoriska värdet. För förrådshuset anges särskilt att byggnaden till sitt yttre inte får förändras. För huvudbyggnaden anges bland annat att den inte får förändras till sitt yttre och att man inte får utföra åtgärder som medför ändring av äldre fast inredning. Den obebyggda marken får inte bebyggas.

Den gällande detaljplanen reglerar även att fastigheten ska användas för publik verksamhet. Det alltså inte tillåtet att stänga fastigheten för allmänheten. Det finns olika inriktningar på vad som kan betraktas som en publik verksamhet. Hur det kommer se ut på Stora Ängby framöver är inte klarlagt i dagsläget.

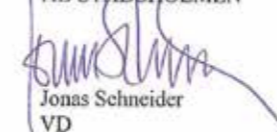
Stadsholmen är stadens specialistbolag för förvaltning av kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Företaget förvaltar 279 kulturskyddade fastigheter och har både kunskap om och erfarenhet av att sköta fastigheter som är unika och har detaljbestämmelser som i det aktuella fallet. Av det skälet överfördes Stora Ängby 22 till Stadsholmen från stadens egen förvaltning 1 juli 2005.

Specialistförvaltning är kostnadskrävande. Vi är inte bidragsfinansierade utan ska hantera förvaltningen inom ramen för våra intäkter. Vi har en rad olika verksamheter inom beståndet, med skiftande ekonomiska resurser. För fastigheterna som inrymmer föreningsverksamhet strävar vi efter hyresnivåer som på sikt ska vara kostnadstäckande. Det är bakgrunden till det aktuella förslaget till villkorsändring.

Det är inte brukligt att vi som fastighetsägare övertar eller förvärvar lösa inventarier från avflyttande hyresgäst. Om hyresgästen inte önskar behålla inventarierna är det inte en ovanlig lösning att den nya hyresgästen övertar dessa.

Min förhoppning är att ni med dessa rader känner er förvissade om att fastigheten kommer skötas på professionellt sätt även i framtiden. Det är i alla fall Stadsholmens ambitioner.

Med vänliga hälsningar
AB STADSHÖLMEN

Jonas Schneider
VD

Av alla djuren i Björklunds hage verkar fåren, och de små lammen, locka barnen mest. De blir gärna klappade men besökare ska inte mata djuren.

Tio tjejer arbetar frivilligt och två vuxna är anställda på deltid med ansvar för verksamheten på 4H i Björklunds hage.

4H – lite av Astrid Lindgrens värld i Norra Ängby

Det är en regnig lördag förmiddag i oktober i Björklunds hage. 4H känns som en liten bit Astrid Lindgrens värld med djur i Norra Ängby. Tio tjejer arbetar frivilligt och två vuxna är anställda på deltid med ansvar för verksamheten. Intäkterna är of-fentliga bidrag och medlemsavgifter.

För att förstå mer av verksamheten har jag stämt träff med sexåriga Maja. Vi ska tillsammans titta på vad som händer på 4H, med Majas ögon och tankar. Vi får träffa två små shet-landsponnyer. Mirra är en pigg liten häst som gärna vill springa och dra vagn. Plex är betydligt lugnare och vill helst bli ompysslad.

Föräldrar arbetar ideellt

I dag lördag är det föräldrarna Sofia och Lotta som arbetar ideellt på 4H tillsammans med sina hästintres-serade döttrar. De sköter djuren och leder ponnyridningen.

Maja berättar för mig att hon gillar

Sexåriga Maja gillar alla djur men helst skulle hon vilja ha en hund.

alla djur men helst skulle hon vilja ha en hund. Hon tillägger att hon har en kusin som är tokig i hästar. Jag frågar henne hur, men hon säger det är bara så. Men säger hon eftertänksamt, jag tycker om alla djur. Även dom allra farligaste, ormar och spindlar men även tigrar och lejon.

Ponnyridning

Klockan 11.00 är det ponnyridning. Det är kö, trots regnet. Första barnet vågar inte rida. Men det vågar Maja. Hon kliver upp på hästen och vinkar

glatt när hon rider förbi på Mirra.

Nästa djur vi träffar är fåren som finns i egen hage. Fåren är nybor-stade fina och låter sig gärna klappas. Det gillar Maja.

Hönshuset

Vi går vidare och träffar en ensam svart höna i hönshuset. När vi betrak-tat hönan en stund säger Maja. Jag äter hönor ibland. Jag frågar om hon skulle kunna äta den svarta hönan. Maja säger då, jag äter bara gamla hönor och såna som sagt att de vill bli uppätta. Den svarta hönan verkade inte alls vilja bli uppäten. Hon ver-kade snarare vilja rymma ut ur det lilla hönshuset så vi skyndade oss att stänga dörren. Vi får senare veta att en höna rymt från det lilla hönshuset. Alla trodde att räven ätit upp henne. Men det visade sig att hon slagit sig ner under klubbhuset. Där hade hon lagt 17 ägg.

Maja och jag går vidare till Gnagis,

där smådjuren finns. Vi konstaterar att det finns fler marsvin än de som syns. Det prasslar till i höet och rätt som det är dyker det upp marsvin både här och där. Det tycker Maja är verkligt kul. Vi tittar slutligen på den stora kaninen med sina långa häng-ande öron.

Så här tyckte Maja om 4 H. Bäst av allt var att rida, och sötast var lam-

men. Hon skulle gärna ha alla djuren hemma men eftersom det inte går så är det bra att 4H finns.

Utvecklas som ledare

Det som är spännande med 4H är att ungdomar tidigt (från elva år) kan utvecklas som ledare, först som hjälple-dare och sedan som riktig ledare. I 4H:s verksamhet får man utveckla sin

empatiska förmåga i den ordlösa re-lationen med djur. 4H bygger mycket på ideella krafter och för att tidigt kunna börja inom 4H krävs engage-erade föräldrar som är villiga att lägga ner tid. Så har du lite vana av djur och vill arbeta ideellt – ta gärna kontakt med 4 H.

Text och foto: Elisabet Engdahl-Linder

Huvud. Hand. Hjärta. Hälsa

4H:s vision är att alla barn och ungdomar ska utvecklas till enga-gerade, välmående och ansvarsta-gande människor med respekt för omvärlden. De fyra H-na står för Huvud = kunskap, Hand=färdighet Hjärta = respekt, medkänsla, em-pati och Hälsa som betyder sunt leverne. Du kan läsa mer om 4 H på deras hemsida www.4H.se

"Beckis" sett från Spångasidan. Bilden är ur en minnesbok från 1990-talet om sjukhuset långt innan den stora omgörningen av Beckomberga till fint bostadsområde hade påbörjats.

Beckomberga sjukhus var ett litet samhälle i sig

Stockholms stad påbörjade planeringen av ett nytt "sinnessjukhus" på Beckombergaområdet redan i mitten av 1920-talet. Det blev det första icke statliga sinnessjukhuset och kunde ta emot de första patienterna 1932. Fullt utbyggt, 1935, fanns 1604 vårdplatser uppdelade på två kvinnliga avdelningar, två manliga, en psykiatrik samt en avdelning för vård av "alkoholsjuka".

Sjukhuset var ett litet samhälle i sig. Nästan all personal bodde i personalbostäder inom sjukhusets gränser utom några få som blev nybyggare i Norra Ängby i slutet av trettioalet.

Odlade frukt och grönt

För de tvångsvårdade "intagna" som så kunde fanns gott om sysselsättning i de olika verkstäderna, främst snickeriet. I trädgården arbetade många med skötsel av de stora plan-

teringarna, gräsmattorna och frilandssodlingarna. Flera växthus fanns också, liksom en stor fruktträdgård. Sjukhuset var självförsörjande på frukt och grönt.

Rosengården försvann

En omtalad och beundrad rosengård fanns söder om nuvarande Lindegården, i sluttningen ned mot Beckombergaån, som den kallades då, numera "diket". Den försvann på bara några år när skötseln uteblev efter det att sjukhuset successivt avvecklats som "sinnessjukhus" i och med att sektorspsykiatri genomfördes på 70-talet. Fortfarande finns dock några "rara" barrträd att beskåda i parken intill simhallen, men det är nog tveksamt om de kommer att finnas kvar när allt byggande är klart.

Så gott som alla patienter på "Beckis" var tvångsintagna och fick inte

lämna sjukhusområdet, som omgavs av ett högt stängsel. In- och utfart skedde mot Norra Ängby förbi den södra grindstugan eller mot Spångavägen förbi den norra grindstugan. Grindarna bevakades dygnet om av grindvakten som såg de kommande i sin vinklade spegel. Förutom dessa huvudinfarter fanns en grind för gående eller cyklande där stängslet passerade Beckomberga skogsväg. Där fanns ingen vakt, den som ville ut eller in måste ha nyckel.

Bältesläggning

Vården var fram till 40-talet närmast en förvaring där tvångsmedel i form av t ex bältesläggning måste tas till för att skydda patient och personal. De antipsykotiska läkemedel som då introducerades revolutionerade vården. Lika stor betydelse hade förmodligen den vårdfilosofi som

Och så här ser vi entrén och klocktornet från Norra Ängby-sidan.

styresmannen Sander Izikowitz förespråkade: att komplettera det traditionella teamet av medarbetare (läkare, sjuksköterska, sjukvårdsbiträden) med kuratorer, psykologer, arbetsterapeuter, sjukgymnaster med samma humanistiska inställning till patienterna som han själv.

Banbrytande filosofi

På Sander Izikowitz initiativ fick patienterna också möjlighet att se samhället utanför stängslen: utlandsresor arrangerades för grupper av patienter, bl a till Italien, med varaktigt positivt resultat: gladare, lugnare och initiativrikare patienter med mindre behov av medicinering med psyko-farmaka. Självklar filosofi inom den psykiatriska vården idag, men på 40- och 50-talen var det banbrytande. Izikowitz har hedrats med att få en väg inom området uppkallad efter sig, Styresman Sanders väg, symboliskt nog en av huvudutfarterna från det forna slutna sjukhuset.

Kvar av sjukvård inom "Beckis" finns numera endast Bromma sjukhus. För övrigt byggs det bostäder för hela slanten, mängder av fina bostäder, men det är en annan historia.

Lars Lund

Gatunamn i Norra Ängby

Beckombergavägen – Norra Ängbys huvudgata

Beckombergavägen är den längsta gatan inom Norra Ängbys gränser, nästan tre km lång. Den sträcker sig från Beckombergaområdets södra grindstuga förbi Runstensplan till Åkeshov och binder på det sättet samman de yngsta delarna av villasamhället Norra Ängby, området väster om Runstensplan, med de äldsta kring Ängby Torg. Tillsammans med Valtejusvägen är den huvudgatan i vår by.

Namnet kommer från byn Beckomberga och är känt sedan 1347, "Bae-kanaberghae". I en urkund från 1414 skrivs namnet "Beknaberghum". I båda namnen anges boplatser: "de som bor på berget vid bäcken". Arkeologiska fynd visar att befolkningen var en ganska välmående bondebefolkning av samma typ som den som bodde på Helgö. De tre gårdarna i Beckomberga by tillhörde under 1700-talet Åkeshovs gård, familjen Stierncrona, men köptes 1868 av Knut Ljunglöf, snuskungen, som även ägde Blackebergs gård. Han lät rusta upp Beckombergaområdena betydligt genom att bygga bättre bostäder och en "mönsterladugård" i tegel.

Betydande genomfartstrafik

Detta om själva namnet. Nu till funktionen! Beckombergavägen är idag Norra

Beckombergavägen sedd från Bällstavägen. Bilden är tagen den 29 augusti 1932 när Norra Ängby växte fram. Fotot är från Stockholms stadsmuseum. Den övre bilden från samma plats den 27 november 2014.

Beckombergavägen

Ängbys huvudgata såväl vad gäller trafikmängd som betydelse. Biltrafiken till och från stora delar av Norra Ängby går via Beckombergavägen. Trots att genomfart är förbjuden finns dessvärre också en betydande genomfartstrafik från Runstensplan till Bergslagsvägen vid Åkeshov och omvänt.

Hastigheten drivs upp

Karaktären av trafiken gör att hastigheten drivs upp: det är lätt att trampa lite för hårt på gaspedalen, när man efter en stressig morgon hemma i Norra Ängbyvillan är på väg till arbetet för att på vägen lämna barn på dagis eller skola. Inte lika jäktigt på eftermiddagen, kanske? Hastighetsbegränsningen, 30km/h, som har funnits i många år, överträds ofta, såväl av Ängbybor som av genomfartare. Trafikpolisen brukar vid sina

- kontroller fånga omkring tio fartsyndare på en halvtimme. Medelhastighet 35 km/h, max hastighet 72 km/h kunde man rapportera för något år sedan vid en kontroll på Beckomberga vägen i höjd med infarten till Tempusområdet.

Dags för trafikljus?

Försök att få ned hastigheten med asfaltlimpor har gjorts utan större framgång. Limporna avskys dessutom av nyttotrafiken. Blinkande varningsskyltar: "Du kör för fort" eller "Här kör vi 30" har också prövats, liksom 30-målning på gatan.

Nyligen har upphöjda övergångsställ anlagts vid på ömse sidor om Beckomberga vägens korsning med Vultejusvägen för att åstadkomma en säkrare skolväg för barnen. Kanske kan de även bidra till en generell

"Vi kör för fort, så är det, och utsätter därmed våra egna och andras barn och övriga trafikanter för ökade risker."

fartsänkning. Omålade och omarkerade, som de är ännu i slutet av november, utgör de dock i höstmörkret en klar fara också för bilisten: även i 30 km/h smäller det till bra!

De gående, skolbarn och andra, lever också farligt där just nu: livlig trafik, som inte alltid stannar för gående, mörker, omålade övergångsställen. Är det kanske dags för ett signalreglerat övergångsställe?!

En annan modell för att minska farten finns i Beckomberga vägsbacken från Runstensplan till Södra grindstugan, tidigare en ökad hög-

fartssträcka, är de betonghinder, som nu tvingar bilisterna till slalomsvängar. Från början stod hindren tätare än nu och var då effektivare som hastighetssänkare, men klagomål från nyttotrafiken, som måste krypköra för att komma igenom, gjorde att man glesade ut hindren. Snygga är de inte, men effektiva som fartsänkare.

Vi kör för fort

Till sist är det dock vi bilburna boende som har det största ansvaret. Vi kör för fort, så är det, och utsätter därmed våra egna och andras barn och övriga trafikanter för ökade risker. Gör ett experiment: håll 30 km/h på Beckomberga vägen vid 17-18-tiden en vardag. Inom max tio sekunder har du ett följande av bilar, tätt inpå.

Text: Lars Lund

Strålkastare, krockkuddar och instrumentpaneler – de komponenter som är mest utsatta – kan märkas!

Stölder av bildelar på nätterna

Nattliga bildelsstölder har drabbat fler än 170 bilägare i Bromma under 2014. Polisen såg till en början att det var dyrare bilar typ BMW, Audi, MB och Land Rover som drabbades men nu innefattas modeller av såväl Volvo, Skoda som VW i skaran.

Vi vill väcka din uppmärksamhet på detta och då kan det vara bra att veta något om hur det sker.

Grannstöd Bromma blev nyligen inbjudna till närpolisen för information.

Stöldgodset exporteras

Bildelarna exporteras troligen till en köpare där reservdelens priser är höga och bilmärken väljs efter vad tjuven kan avyttra.

Gärningsmännen spanar sannolikt inom ett stort område för att lokalisera aktuella objekt. Så närmar sig natten och de utvalda bilarna förses med tejp över strålkastarna för att dölja blinkande larm. Signalarhornet neutraliseras genom att sladdar klipps av.

Arbetet utförs där bilarna står, tjuvarna vill ju inte väcka någon. Därpå bryts dörrarna upp och bildelarna plockas ut. Snabbt går det och vi tror att inbrotten sker före klockan fem. Inga vittnen finns vad jag vet.

Tänk om du som läser detta tar ett ögonkast ut genom badrumsfönstret då vid tre-fyra tiden när du ändå

kanske är uppe. Väcks din misstanke att något sker? Hellre ett samtal för mycket till 114 14 – "TIPS" säger man eller slår kontaktsiffran 2 så slipper man vänta i telefonen.

Minska risken

Hur kan vi minimera risken för dessa brott. Vid min analys av bilinbrotten 2006 fann jag att en stark (500 – 1000 watt) högt placerad halogenbelysning med rörelsedetektor begränsad till objektets närhet, troligen hade en avskräckande effekt på inbrottsförsök. Se övriga erfarenheter av de 52 inbrotten www.grannsams.se/bilbrott.ppt

Den nu aktuella metoden att DNA-märka stöldbegärliga föremål kan rekommenderas. Krockkuddar, instrumentpaneler och strålkastarna – de komponenter som är mest utsatta kan märkas! Var på objekten skall märkningen ske? Jag antar att du kan få tips från din bilverkstad. Märkningen bör kunna ses när komponenten är monterad och får inte störa dess funktion. På vår www.grannsams.se har du länken till några DNA-produkter som rekommenderas av polisen med exempel på var du kan märka. Slutklämmen är att förse bilen med tydlig varningsdekal som visar att bilen är DNA-märkt.

Läs mer på vår hemsida (www.norra-angby.se) om hur man märker stöldbegärlig egendom i sin bostad.

Text: Hans Erik Jonsson
Foto: SmartWater MärkDNA

Dina grannar är nöjda med oss

Vi har installerat IVT värmepumpar i ditt område sedan 1984 – rådgör alltid med oss innan du bestämmer dig. Vi erbjuder en kostnadsfri besiktning som underlag för ditt beslut.

Energipartner installerar och utför service på IVT's hela värmepumps sortiment.

Teckna ett serviceavtal med oss, så vet du att din värmepump alltid mår bra!

energi partner

Nöjda kunder sedan 1984

AAA
Högsta kreditvärdighet

IVT
CENTER

Energipartner Sverige AB
Höglandstorget 1, 167 71 Bromma
Telefon 08-80 28 05 www.energipartner.se

Ska du bjuda till bröllop, födelsedag, examen eller kanske ett bejdundrande jubileum?

Ring mig så ordnar vi till med en riktig fest!

Hemleverans. Catering till bl a Berga Gärd, Enebybergs Gärd och Svalnäs Gästhem.

Paul Degen
Catering
Tel: 08 - 37 52 58
Mobil: 070 - 327 67 37
www.pauldegen.se

När Nils Ringstedt ledde arkeologivandringen i augusti hade stadsdelsförvaltningen röjt buskar och sly men det var en punktinsats. Nils vill att alla fornminnen som skyltats i Norra Ängby ska ingå i en skötselplan och få kontinuerlig vård.

Vården av fornminnen har försämrats

Sedan Stockholms stad lade ned sin "fornminnesgrupp" som vårdade Stockholms fornminnen har vården i Bromma varit mycket sporadisk. Björklunds gravfält vid Bällstavägen är det enda fornobjektet som ingår i Bromma stadsdelsförvaltnings skötselplan för parkområden.

När Bromma Hembygdsförening och Stockholms stadsmuseum i samverkan satt upp 15 fornminnesskyltar i Bromma har dock det skyltade objektet snyggats upp inför skyltningen. Och förvaltningen har också under senare år i samband med den årliga arkeologidagen på min önskan sett till att åtminstone Björklunds gravfält är vårdat. Förra åren röjdes också gravfältet norr om Runsavägen. Arkeologipromenaden började där då.

Positivt besök

Söndagen 31 augusti 2014 inträffade årets arkeologidag. Den sammanföll också med Bromma Hembygdsförenings 90-årsjubileum. Dagen till ära

ledde jag en 2,5 timmars promenad till fina forn lämningar i Ängby. Veckan innan träffade jag en parkingenjör från stadsdelsförvaltningen och tre representanter för PEAB. Vi besökte alla de lämningar jag skulle visa. Det blev ett mycket positivt besök eftersom förvaltningen beslöt att lämningarna skulle vårdas inför arkeologivandringen!

Föredömligt kort klippt

När vandringen började i hörnet av Zornvägen och Blackebergsvägen var sly borttaget framför den fina skyltade skålgropsstenen från bronsåldern. Här finns ett 40-tal skålgropar (offerropar).

Ännu gladare blev jag när vi kom till gravfältet i Björklunds hage invid Bällstavägen. Här var gräset föredömligt kort klippt. Mycket tydligt syns nu de gravar som finns här. Fältet har 68 registrerade gravar. Stadsdelsförvaltningen röjer dock endast en yta närmast Bällstavägen men var positiv

till att i framtiden kanske också ta bort sly på gravfältet väster om vägen. Här ligger nämligen de största högarna som idag inte syns på grund av växtlighet. Det skulle vara mycket positivt om dessa högar kunde synas från Bällstavägen.

Udd lät resa stenen ...

Också framför runstenen vid Runstenvägen hade buskar tagits bort. "Udd lät resa stenen efter Björn, Ingrid's fader. Han var Vides arvinge" står det på stenen. Den markerar alltså ett arv – troligen dåvarande gården på platsen för nuvarande Stora Ängby. Stenen står på ursprunglig plats – troligen på en gammal väg som ledde från Åkeshof förbi Ängby till Beckomberga.

Däremot hade PEAB inte hunnit med att röja färdigt det skyltade gravfältet vid Komötet. Det vikingatida gravfältet ligger i hörnet av Liljegrensvägen och Peringskiöldsvägen. En stor gravhög var dock synligjord

och buskar som tagits bort låg i en stor hög vid skylten. Övriga högar var beväxta med ett par meter höga buskar.

Renbetade gravar

Vad får kan åstadkomma i fornminnesvård kunde deltagarna i vandringen – ett drygt tjugotal – se när vi gick promenadstigen intill 4H gården. Här ligger ett litet gravfält med cirka 10 gravar. De är renbetade och mycket synliga!

Slutligen nådde vi vandringens höjdpunkt – det skyltade platåhuset i Karsvik. Här hade Hans-Erik Jonsen föredömligt påbörjat röjning innan PEAB tog över. Husterrassen är vikingatida. Här bodde en storman i en hall som var synlig vida omkring. Hallen var byggd på en av människor uppbyggd platå. Det finns i Skandinavien, Tyskland och Storbritannien sammanlagt ett hundratal sådana hallar där dåtidens elit bodde, hade sammankomster och representativa fester! Fynden vid utgrävningen 2008-2009 är inte så märkvärdiga. Det rör sig om brynen, en kniv, en grön pärla, keramik mm – men det mest intressanta var en bränd stolpe daterad till cirka 660 – 820 efter Kristus! Och naturligtvis besökte vi också den stora, nu överväxta sten-

Så här rensat och fint bör det vara hela tiden vid forn lämningarna annars är investeringen i skyltar bortkastad!

sättningen, de resta stenarna från det medeltida gränsröset (femstenarör) och den äldre järnåldersgården i väster. Den är ju daterad till cirka 400 efter Kristus.

I behov av vård

Självklart visade jag också fågatans stensträngar som vi daterade med 14C till mellan mitten 500 – 600-talet. Det mest spektakulära fyndet var dock det miljöprov vi tog vid utgrävningen. Det blev fynd av ett sädeskorn daterat 55-225 efter Kristus!

Här i skogen fanns då en liten åker – nu syns den som en svag terrass. Också det äldre järnåldershuset är i behov av vård – vilket lovades – men tiden räckte uppenbart inte till under veckan som föregick vandringen.

Nu får vi hoppas att denna positiva attityd från förvaltningen till fornminnesvård i Norra Ängby medför mer kontinuerlig vård av de fina forn lämningarna. Om regelbunden vård sker så mattas slytillväxten av och det blir mindre och mindre arbete att vårda!

Kontakta stadsdelsförvaltningen

Jag tror det är viktigt att Brommas olika ideella föreningar tar kontakt med stadsdelsförvaltningen med önskan att få fornminnen vårdade. Norra Ängby Trädgårdsstadsförening bör diskutera med stadsdelsförvaltningen om att följa upp den vård som sker av några av de fina fornminnena i stadsdelen. Målet bör vara att alla fornminnen som skyltats i Norra Ängby får kontinuerlig vård. Skyltarna skall ju informera om vad som finns på platsen. Om forn lämningarna inte syns är investeringen i skyltar bortkastad!

Text: Nils Ringstedt
Foto: Thomas Fagerholm

Wretmans Bilservice AB

**Bilreparationer och Service
originaldelar till alla märken**

**Jämtlandsgatan 139 Vällingby
(OK Macken i Vällingby)
08-377813**

37528@okq8bilverkstad.se

Bli helgfin. Lena fixar frisyren.

**Ängby
Salongen**

Boka klipptid på 08-37 03 32
Bergslagsvägen 270 – Islandstorget
Öppet: måndag–torsdag 9–18, fredag 9–12

**VI UTFÖR ALLT INOM
TRÄDGÅRD & UTEMILJÖ**
Sköna TRÄDGÅRD
www.skonaatradgard.se
073-533 12 37

Attefallshus kan hota Norra Ängbys kulturmiljöklassning

I Byggnadsvårdsföreningens tidskrift **Byggnadskultur** nummer 2.14 behandlar **Henrik Ranby, bebyggelseantikvarie och docent i konstvetenskap, i ett debattin-**

lägg Boverkets rapport (2013:35) om de nya och generösa byggreglerna:

Det är tillåtet att efter anmälan till och startbesked från byggnadsnämnden bygga ett fristående hus om högst 25 kvadratmeter.

Huset, som får vara högst 4 meter i nockhöjd, får användas som fritidsboende eller permanentbostad och får innehålla funktioner för matlagning, personlig hygien och förråd.

Med grannens medgivande

Huset får inte placeras närmare än 4,5 meter från tomtgräns till granne.

Grannes medgivande krävs. Vid nej från grannen kan bygglov sökas på vanligt sätt, där Byggnadsnämnden avgör.

"Attefalls Vilda Västern"

Huset har fått namn efter den förre bostadsministern Stefan Attefall. Ranby kommenterar Attefalls förslag under rubriken "Attefalls Vilda Västern" och han skröder inte orden:

"Attefalls förslag kan inte beskrivas på annat sätt än som en arkitektonisk, estetisk och kulturell katastrof. Han slår undan benen för byggnadsnämnder, stadsarkitekter, antikvarier att värna om en rimlig, estetisk och kultiverad byggnadsmiljö."

Ranby fortsätter: "Kulturmiljöfrågorna behandlas mycket styvmoderligt och tycks förutsätta att kommunerna ska gå in och med nya detaljplaner skapa undantag från Attefall-ideerna. Vilket kommunernas

planavdelningar knappast kommer att hinna med eller prioritera."

"Hur blir konsekvenserna i riksintressanta och bevarandevärda fiskelägen? När 1800-talshusen får takkupor, när fiskarlängorna trängs med knuttimrade härbren."

Kan appliceras på Norra Ängby

Detta Ranbys exempel kan lätt appliceras på Norra Ängby: Hur blir konsekvensen när Trädgårdsstadens trettioalshus får takkupor och trädgårdarna upptas av 4 meter höga uthus.

"Med överexploaterade fastigheter försvinner träd och buskar, insekterna och fågellivet, liksom vår tid sunnda tendens att odla mer själv. Visst tål somliga fastigheter ett gårdshus, men om och var detta är lämpligt bör för de allmänna intressenas och rättssäkerhetens skull prövas i detaljplan."

Lars Lund

Jack Ceder växte upp i Norra Ängby men drog till sjöss som 16-åring i mitten av 40-talet.

Grabbarna på ängen vid Karsviks hage. Nedre raden från vänster: Björn Lindkvist (Skeppe) Hagge Roth, Bernt Fredriksson, Karl Åke Wästersson (Brasan) och Svenne Lindahl (Terpa).

Jack is back in town

I slutet av september ägde ett spännande möte rum på Ängby Torg. Jack Ceder, nu 84 år, var på ett nostalgiskt återbesök i Norra Ängby. Senast han visade sig var till en artikel i vår 75-årsbok.

I en lång artikel i jubileumsboken till föreningens 75-årsdag blev Jack Ceder intervjuad. Han växte upp i Norra Ängby men drog till sjöss som 16-åring i mitten av 40-talet. Därefter bosatte han sig i USA. Jack har varit hemma några få gånger sedan dess. Men nu var det cirka tio år sedan. I år har han fyllt 84 år.

Följer livet Norra Ängby

Jag kom i kontakt med honom genom att han ringde upp mig, en av styrelsemedlemmarna.

Jag har inte tidigare haft någon kontakt med honom. Vi har mejlat

varandra och han har ringt några gånger per år de senaste åren. Jag har skickat lite material och tidningar. Plötsligt säger han att han ska komma på besök och en dag ringer han upp från Ängby Torg. Självklart är det den dagen då jag hämtar barnbarn så jag har 20 min på mig att hälsa på honom och göra en intervju.

Lätt att känna igen

Han är lätt att känna igen, en stor amerikansk flagga på bröstet. Vi hälsar och pratar lite utanför pizzerian. Därefter får jag in honom i bilen och vi kör runt på gatorna.

Han bodde på Hildebrandsvägen 38. Han har fortfarande koll på vilka som bodde grannar. Hans far var skraddare. Han själv körde skubb för Konsum, som numera är Hemköp.

Jacks minne är intakt, han kommer

ihåg många personer, speciellt de som utmärkte sig.

Grabbarna på ängen

Ett fotografi som han skickade för något år sedan visar ett gäng grabbar spelandes fotboll på ängen vid Karsviks hage. En av grabbarna var Sven Lindahl, en känd TV profil från 60-talet.

Nu är Jack tillbaka i Mount Ida i Arkansas, USA där han lever med hustru Diane. Om två år, när hans bror fyller 90 år, vill han komma tillbaka till Norra Ängby. Då blir det en längre intervju och kanske lite fler gamla bilder.

Om du har gamla bilder på Ängbymiljön i ditt hemarkiv så är vi mycket intresserade.

Thomas Fagerholm

brommakalle

tfn: 08 - 25 90 90

Fönsterrenovering

Vill du behålla karaktären på ditt Ängbyhus eller kanske återställa efter tidigare fönsterbyte? Att renovera fönster är inte bara att måla nytt ovanpå det gamla och fylla i kitt som har trillat bort.

Att renovera fönster innebär att man tar tillvara det gamla virket och tar det till sitt ursprung. Virket behandlas efter konstens alla regler med olja, färg och kanske ett glas som dämpar buller, spar energi eller både och. Vi har gamla originalfönster i lager.

Välkomna till oss!

info@brommakalle.se www.brommakalle.se www.facebook.com/brommakalleab

Snickerier

Som på alla gamla hus behövs det underhåll efter ett antal år. Har spröjsen på era fönster tagits bort under åren? Kärvar dörren eller garageporten? Saknas en dörr i huset eller vill ni återställa till tidstypiska dörrar? (ängbydörren bild 3 nedan)

Vill ni ha en altan/veranda eller behöver den ni har renoveras? Vill ni ha hjälp med montering av er inköpta frigebod eller ska vi bygga en enligt era önskemål? Givetvis åtar vi oss även målerarbeten. Vi bygger även loungemöbler för utomhusbruk.

Välkomna till oss!

LILLA
DELIKATESS
BODEN

Nu är det jul i boden!
Med massor av klapptips
och godsaker som hör julen till.

Fantastisk **Stilton**, smakrik **cheddar**,
hemgjorda **kolor** mm, mm ...

Välkommen
Joséphine & Micke

Ängby Torg 8 • 08-87 05 45

Försäljning, service, reparationer av
cyklar, mopeder, trädgårdsmaskiner.
Bildäck, reservdelar & tillbehör.
Välkommen till

Nords Sports Motor

Runstensplan Tel 37 62 00

Radon-sanering i praktiken

En granne till mig gjorde en radonmätning i våras för första gången och blev förskräckt över resultatet. Men med fötterna på jorden tog han sig an utmaningen att låta sanera bort problemet. Och vi fick en uppföljning av vår artikel i NÅT 2014:2 om radonsanering.

En långtidsmätning i huset gav medelvärde på 430bq, dvs väl över gränsvärdet på 200 bq. Efter sökning på certifierade företag som kan utföra radonsanering och förfrågan inkom en offert på en radonsug vilket skulle garantera att även värden i källaren inte skulle överstiga 200 bq. Offertens nettovärde med radonbidrag och ROT-bidrag landade på under 30.000 kr. Och så här ser det ut.

Olika hastigheter

Radonpumpen kan köras i olika hastigheter beroende på behov. Om den körs på högsta hastigheten kan ett vibrationsljud uppträda, vilket kan vara störande. Men nu står pumpen på en låg hastighet och pumpen är helt ljudlös. Korttidsmätningar i källaren efter installationen gav värden väl under 200 bq. Allting installerades på en dag. Och som granne märkte jag inte ens att det pågick. Nu väntar en långtidsmätning för att säkerställa att installationen har förväntad effekt.

Smidigt tycker jag. Så varför tveka? Om du inte har gjort en mätning förut tycker jag du ska göra det nu. Nu är tiden inne för långtidsmätningar, som ju måste göras under eldningssäsongen (då vi kör våra värmepannor av olika slag).

Text och foto:
Thomas
Fagerholm

Föreningens nya hemsida

Trädgårdsstadsföreningens hemsida har ändrat skepnad. I syfte att göra det lättare att hitta vad du söker har vi ändrat struktur och layout.

Det mesta av innehållet finns kvar, men på annan plats. En märkbar förändring är att hemsidans utseende automatiskt anpassar sig till skärmens storlek för såväl datorskärmar som "paddor".

Den största förändringen sker dock i ett senare skede då

vi inför ett digitalt medlemsregister. Du ombeds då att registrera dig med din adress och en kod som du får av oss i ett brev. Du fyller bl.a. i namn och mejladress för att få tillgång till nya tjänster som vi hoppas ska vara av värde för dig som betalande medlem. Dessutom underlättas föreningens administration.

Hemsidan finns på www.norra-angby.se.

Tillverkar originaldörrar till hus i Norra Ängby

Ett nytt företag i Norra Ängby har specialiserat sig på att bibehålla och återställa "Ängbykänslan" i våra hus. Företaget Brommakalle AB, med fem medarbetare, tillverkar på beställning bland annat inner- och ytterdörrar enligt originalritningar. Dessutom egentillverkar de så kallade Ängbylister.

Grunden i företaget är renovering av originalfönster samt återställande av de originalspröjs som ofta försvann under renoveringar på 70- och 80-talet. Företaget har även ett lager med gamla originalfönster som de passat på att ta tillvara när ängbybor bytt ut de gamla mot nya moderna fönster.

Träffa oss på Ängbyplan

Vi tror på det personliga mötet med våra kunder. Därför har vi öppnat en mötesplats vid Ängbyplan, Färjestadsvägen 12.

Öppettider

Tisdag till torsdag mellan klockan 15.00 och 19.00.

Välkommen!

Ängby Blackeberg

Handelsbanken

FJELKNERS

FASTIGHETSMÄKLERI

Välj en trygg och erfaren mäklarbyrå

Vi kan Bromma och har mycket stor erfarenhet av försäljningar av boenden i Norra Ängby. Vårt sätt att arbeta ger dig högsta möjliga slutpris. Fri värdering ingår alltid.

Din lokala mäklare på Ängby Torg

Du är varmt välkommen in för att träffa Karin och Carl på vårt kontor på Ängby Torg. Det går också bra att kontakta oss via telefon eller mail.

Caroline Andersson
Assistent

Carl Schumacher
Fastighetsmäklare

Karin Kellander
Fastighetsmäklare

Ängby Torg 6 & Alviksvägen 103, Bromma • 08-26 86 00
www.fjelknors.se • info@fjelknors.se

Din trygghet – Vårt ansvar

Hantverkshjälp

Ombyggnad/tillbyggnad/stambyten
Engqvist Bygg AB
 www.engqvistbygg.se
 Ingentingsgatan 6, 171 71 Solna
 070-529 35 22

Badrumsrenoveringar, till- & ombyggnad!
Tommy Berggren Bygg AB
 www.tbbygg.se
 Box 1053, 171 21 Solna
 Tel 0708-37 14 76

Patrik Dahlkvist Bygg AB
 Hågavägen 9 168 54 Bromma
 Mobil 0739-86 22 68

Fönster, ombyggnad och renovering
iwa21 AB
 www.iwa21.se e-post: info@iwa21.se
 Tel: 08-21 36 21

Mark/grund/fasad/tak/bygg/badrum
Johnson & Nilsson Byggmekano
 Falkstigen 7, 172 76 Sundbyberg
 Tomas J: 0768-77 10 60/29 05 78
 Stefan N: 0768-77 10 61/29 25 24

Totalentreprenör
Janne Eklund – TvåTumTvå Bygg
 www.tvatumtvabygg.se
 Mobil 0707-83 93 75

Trädbeskärning/trädgårdsstyling
Sköna Trädgård/Marion Strandberg
 0735-33 12 37 www.skonatradgard.se
 info@skonatradgard.se

Om & tillbyggnader, renoveringar, fasad,
 badrum, målning!
Roberts hantverksservice
 www.robertshantverksservice.com
 Adilsvägen 16, 168 53 Bromma
 Mobil 070-412 63 84

Vill du vara med här –
Ring Johan på 0739-83 22 07
boka 4 ggr/år för 1000 kr!

Medlemsförmåner

Du som har betalt medlemsavgiften på 150 kr för 2014 går till Fjelkners Fastighetsmäklari på Ängby Torg och får årsmedlemsdekal för 2013 klistrat på ditt kort. Då gäller det för medlemsrabatter och övriga förmåner enligt följande lista under 2014. Du som var medlem 2006 och ännu inte har hämtat ut jubileumsboken – gör det på samma plats.

2014 års medlemsavgift beslutades på årsmötet till oförändrat 150 kr. Här de företag som lämnar rabatt vid uppvisandet av medlemskortet.

Medlemskortet = förmån!

Som medlem får du rabatt hos en del av våra handlare i närheten.

Ängby Smycken

10 procent på lagervaror (ej beställningsarbeten) t ex smycken, halskedjor, födelsedags- & doppresenter: 08-37 06 34

Föreningen har hos några medlemmar placerat ut en del trädgårds- och andra prylar för uthyrning eller lån. Ring och boka:

Stega 9 m

Johan Gunnarsson, Franklandsvägen 29, 08-37 66 44
 Björklunds hage, kontakta Anna Karin Ekholm, tel: 30 66 77
 Kostar 50 kr + 5 kr/dag.

Flaggstångsvinsch

Niklas Sölvemark, Jomsborgsv 7
 telefon 645 44 19 – Gratis!

Gallervält

Krister Bengtson, Rökstensvägen 11, 08-87 22 59.
 25 kr/dygn, 50 kr för icke medlemmar.

Elektrisk märkpenna för metall

HE Jonsson Jordanesvägen 7
 telefon 0708 97 02 22.
 Gratis lån men deposition.

Färglikare och Tidskriften Byggnadskultur

Johan Schaeffer: johan.schaeffer@yahoo.se
 se telefon 0739 83 22 07.
 Gratis lån men deposition.
 Max 3 dagar.

Genom ditt medlemskap visar du att du vill vara del i en gemenskap som har som ändamål att främja Norra Ängbybornas gemensamma intressen, verka för en trivsamt boendemiljö och goda kontakter mellan medlemmarna. Ju fler medlemmar föreningen har desto starkare kan vi agera i för oss angelägna frågor.

Genom medlemskap i Norra Ängby Trädgårdsstadsförening får du

- möjlighet att delta i alla föreningens aktiviteter under ett helt år
- ditt exemplar av Norra Ängbyalmanackan hem i brevlådan
- låna föreningens prylar: stegar, märkpenna, färglikare mm
- möjlighet att få föreningens månatliga nyhetsbrev levererat per e-post
- nyttig och intressant information på föreningens hemsida.
- vissa rabatter.

Inte minst viktigt är att du i och med ditt medlemskap stödjer föreningens engagemang i för Norra Ängbyborna angelägna frågor, t ex angående nybyggnationer i och omkring vårt område eller att sprida kunskap om och främja områdets unika värden.

Du blir medlem i trädgårdsstadsföreningen genom att betala medlemsavgiften, som f n är 150 kr per hushåll och år och medlemskapet gäller för perioden april-mars. I början av april, får du ditt medlemsbrev med inbetalningskort i brevlådan. Medlemsavgiften betalas till föreningens plusgirokonto 94 01 78-7.

Kulturmiljögruppen inom Norra Ängby Trädgårdsstadsförening

Gruppen vill – utgående från Norra Ängby som riksintresse för kulturmiljövården:

- öka kunskapen om och medlen till bevarande av stadsdelens unika värden.
- genom insamling av bakgrundsmaterial och kontakt med berörda myndigheter dokumentera stadsdelens historia.
- göra fakta om våra hus och trädgårdar tillgängliga för de boende så att de kan anpassa dessa med bibehållen inneboende charm för framtida behov.

Vill du engagera dig i dessa frågor är du mycket välkommen. Vi träffas ungefär var sjätte vecka. Mejla nat.kulturmil@gmail.com eller Johan Schaeffer: johan.schaeffer@yahoo.se eller 0739 83 22 07.

Föreningens styrelse

Anna-Karin Ekholm, ordförande, 08-30 66 77, annakarineholm@hotmail.com

Carola Bengtsson, Engia Glöggen, Café Björkan, Julmarknad, Äppelsöndag, Midsommar, 08-87 22 59, carola.my@hotmail.com

Elisabet Engdahl-Linder, kalender, redaktion, 08-17 86 83, elisabet.engdahl.linder@gmail.com

Birgitta Forssblad, kassör, birgitta@forssblad.se

Sven Rygart, medlemsregistrerare, kulturmiljögruppsrepresentant, 08-87 09 70, sven@rygart.se

Lars Lund, redaktion, skola, trafik, grannföreningar, 072 913 61 91 larslund10@gmail.com

Thomas Fagerholm, webmaster, nyhetsbrev, 070 550 81 30, thomas.fagerholm@telia.com

Suppleanter

Rolf A Olsson, redaktör, 070 564 93 93, rolf@rao.se

Martti Sköldelid, trafik, 072 337 89 02 marttiskoldelid@gmail.com

Revisorer: **Lars-Göran Gabrielsson**, 08-87 24 93, lagges@gmail.com. **Kenneth Sahlén**, 073 624 39 62, ksisb.sthlm@telia.com

Lena Nordensson, 070 680 62 62 (*suppleant*)

Valberedning: **Christina Kullenberg**, 08-37 56 99, **Martti Sköldelid**, 072 337 89 02, **Ragnar Kullenberg** (*suppleant*), 08-37 56 99

Föreningens adress: **Norra Ängby Trädgårdsstadsförening**, c/o Anna-Karin Ekholm, Bergslagsvägen 252, 168 55 Bromma

Gläns Över Sjö(paviljongen) och (Tranebergs)strand

Ett stämningsfullt och varmt välkomnade med barrdoftande julgran och rykande glögg. Magnifik miljö och julig utsikt över fjärden. Det traditionella julbordet på idylliska Restaurang Sjöpaviljongen har i år öppet mellan 26/11 och 21/12. Underbart är kort. Välj att sitta vid lunch, eftermiddag eller kväll. Priserna är så generösa och maten så god att det förmodligen är Sankt Nicholas själv som räknat på meny. Köttbullar, skinka, sill och allt möjligt gott därtill. Julbordet kostar från 395,-/person och står uppdukad till och med 21 december. Vi har reducerade priser för barn upp till tolv års ålder.

På nyåret dukar vi upp till fest. Njut av en femrätterssupé och skåla in tolvslaget med ett glas champagne.

Ring och boka eller fråga om något du undrar: 08-704 04 24 eller info@sjopaviljongen.se
 God Jul och Gott Nytt är önskar vi på Sjöpaviljongen!

SJÖPAVILJONGEN
 TRANEBERGS STRAND

Vinterns program

FOTO: CRISTINA KULLENBERG

Årsmöte

Norra Ängby Trädgårdsstadsförening

Tisdag 24 mars 2014

Mer information om årsmötet kommer i nästa nummer.

Cafédagar i Björklunds hage

Söndagar kl 12-16

18 januari

8 februari

22 februari

8 mars

Reservation för ändringar. Se vidare på vår hemsida och i nyhetsbrev!

Följ oss på hemsidan
www.norra-angby.se
och prenumerera på nyhetsbrevet

SVENSK
FASTIGHETS
FÖRMEDLING

Koll på läget

Lär känna köparna.

Varje bostad är unik och alla köpare är olika. I experimentet Visningskollen tar vi reda på vad olika köpare faktiskt kollar på under en visning. Allt för att du som säljare ska kunna optimera just din visning för dina köpare. Se experimentet på svenskfast.se och boka en rådgivning med mäklaren som har koll på läget. Välkommen till oss på Svensk Fastighetsförmedling.

Visnings llen

BROMMA DROTTNINGHOLMSVÄGEN 334. TEL 08-598 222 00 SVENSKFAST.SE/BROMMA